

Posudek oponenta diplomové práce – teoretická část

Jméno a příjmení studenta	BcA. Matěj Skalický		
Studijní program	Výtvarná umění		
Obor/ateliér	Multimédia a design/Reklamní fotografie		
Forma studia	prezenční	Akad. rok	2017/2018
Název práce	Svépomocná tvorba fotografických publikací v současnosti		
Oponent práce	MgA. Filip Beránek		

Matěj tému svopomocnej tvorby fotografických publikácií nemusel nijak extrémne hľadať - téma si ho našla sama a on nám k nej priniesol podrobnú správu. To, že mu je blízka a je s ňou aj osobne spätý je poznať v celej diplomovej práci - jej čítanie by som popísal ako príjemnú jazdu vlakom v peknej krajine.

Hneď v úvodnej kapitole Matěj popisuje všetko podstatné, čo sa udialo na poli knižných publikácií za posledné roky vplyvom digitalizácie. Diplomatically si netrúfa odpovedať na otrepanú otázku či elektornické knihy nahradia fyzické alebo nie. Odpoveď tak necháva na čitateľa samotného. Všetci sme však za posledné roky mohli vidieť, čo sa s knihami stalo - prvotný strach z vymretia mal za následok zcela opačný účinok. Média knihy ktoré sa neoprávnene označovalo ako vymierajúce sa vo veľkom chopili umelci. Autorská publikácia sa stala akousi vysnívanou metou v tvorbe, niečo ako koncert v Lucerne alebo keď popová skupina spraví turné zo symfonickým orchestrom. Nutno podotknúť, že v prípade publikácie je sprevádzaná aj nemalými finančným nákladmi, čo ešte viac zvyšuje prestíž (obzvlášť keď vydáte knihu ktorá je tak veľká že sa predáva aj zo stolíkom). Naproti tomuto schematickému kalkulu tu máme niečo čo pochádza z čistej radosti a nadšenia a tým je ona svojpomocná tvorba publikácií. Tým som chcel iba potvrdiť, ako veľmi si cením, že Matěj si vybral práve tento úzky tematický okruh.

V nasledujúcich kapitolách popisuje DIY (urob si sám) kultúru, aby mohol potešenie z vlastnej tvorby prepojiť s vydávaním kníh. Ako naznačuje krátky historický exkurz, prvá fotografická kniha vôbec v podstate tiež spadá do tejto kategórie.

Logicky nasleduje popis prvých fanzinov, ktoré v dobách bez internetu slúžili na rýchle šírenie informácií v rôznych okrajových subkultúrach od sci-fi cez metal až po queer. Samozrejme že nechýba ani kapitola o československej obdobe fanzinov-samizdatoch ktoré vďaka železnej opone a puncu ilegálnej činnosti získali veľmi špecifický formát. Dôležité je že Matěj nezabudol prejsť z histórie do súčasnosti a popisuje, že v zahraničí fanzin nie je mŕtve médium, ba naopak ak sa uchopí do správnych rúk jedná sa o nesmierne cenný zberateľský artikel.

Všetky tieto podnety smerujú ku kapitole o self-publishingu, ktorý umožnil až vznik ľahko dostupných printových možností na začiatku 90tych rokov a vyústil do dnešnej podoby fotokníh ktoré si môžete objednať v každej drogérii (stačí poslať dostatočné množstvo fotiek štvornohého miláčika alebo západov slnka). Selfpublishing však Matěj popisuje skôr ako nezávislú filozofiu, schopnú obísť všetky obchodné aparáty dnešného knižného trhu. Samostatná kapitola sa venuje aj distribúcií s podrobným výpisom udalostí u nás aj v zahraničí, čo dokazuje jedine- stále tu existuje forma ako svojpomocne vytvoriť za pomerne malé náklady unikátne autorské dielo s nálepkou originality a na viac ho jednoducho distribuovať v rámci celého sveta. Akcie ako Viena fotobook, Offprint v Paríži alebo český Litr sú iba dôkazom že táto téma nie je mŕtva, servery ako Self Publish Be Happy ukazujú že sa tešia obrovskej popularite. Možno je trochu škoda, že Matěj nespomína nedávno vydanú publikáciu Bruna Ceschela - Self Publish Be Happy - A DIY Photobook manual and manifesto ktorá predstavuje 517 stranový manuál a manifest ktorý presne korešponduje s tematikou tejto diplomovej práce. Autor v nej podrobne popisuje ako armáda fotografov v úlohe vydavateľov spôsobila renesanciu v oblasti obrazových publikácií. Dôležitú úlohu má však aj samotný Bruno Ceschel ktorý pôsobí ako neúnavný propagátor a guru selfpublishingu a neustále pripravuje akcie, prezentácie, performance, výstavy, prednášky, portfolioreviues a workshopy od domovského Londýna, cez Tokio po New York. Jeho knižnica v Londýne dostupná aj online obsahuje cez 3000 precízne vyselektovaných kníh vydaných autormi z celého sveta, ktoré patria medzi to najlepšie, čo sa za posledné roky urodilo.

V tretej kapitole Matěj uvádza jednotlivé vydavateľstvá a najzaujímavejšie počiny, ktoré vznikli v rámci českej republiky, pričom sa podrobne venuje dvom autorom - Petrovi Hlaváčkovi a Václavovi Tvarůžkovi. Myslím že lepšie si ani nemohol zvoliť, pretože v mojom prípade keď sa povie český zin tak si predstavím buď Death Metal od Dušana Tománka po ktorom som kedysi neskutočne túžil alebo práve Václava Tvarůžku ktorý v podstate celú svoju tvorbu prezentuje pomocou nízkonákladových zinov a to z čisto pragmatických dôvodov - ako raz konštatoval na konzultáciách "nemám prachy na tisky tak udeľám zase zin". Nutno povedať že v jeho prípade sedí tento spôsob prezentácie ako prdel na hrniec a prostredníctvom jeho knížiek z kopírky môže človek sledovať zážitky z prostredia ostravského undergroundu, ciest po USA alebo života v meste. Václavove ziny prinášajú tak neskutočne autentický zážitok, že človek sa cíti byť súčasťou prapodivného príbehu ktorý sa odohráva na ušmudlaných stránkach pred očami a nachvíľu sa stane súčasťou jeho sveta ktorý sa odohráva paralelne s tým naším. Myslím, že lepšie Matěj vybrať nemohol.

Trochu smutná je štvrtá kapitola, ktorá zhrňuje publikačnú činnosť ateliéru fotografie, ktorá je síce nemalá - ale jedná sa skôr o iniciatívu pedagógov, ako to bolo napríklad u Sklizně, edície Photogether a podobne. Zo strany študentov Matěj vníma nevyužitý potenciál tohto média ako aj formy prezentácie. Samozrejme česť výnimkám, o to kvalitnejšie výstupy majú ako napríklad Sevastopol Milana Bureša, Vendulin Tutoriál alebo najnovší prírastok od Lucii Sekerkovej, aj keď nespádajú presne do kategórie DIY kníh. Zcela nakoniec uvádza Matěj svoj neskutočne zábavný projekt Library press kedy logicky siahol po tom čo je najbližšie a najdostupnejšie - kopírka v knižnici. Prináša aj návod ako jednoducho sa dá postupovať, najviac ma pobavilo že dokonca vytvoril tabuľku ktorá porovnáva ceny tlače a dokazuje, že celé to nie je o peniazoch alebo nedostupnosti nástrojov ale o chuti do práce. Odmenou sa Vám stane pocit z dobre vykonanej práce a vlastného diela. Pokiaľ chýba motivácia, určite

ju načerpáte behom čítania tejto práce. A rozhodne sa netreba báť neúspechu, pretože ako raz pravil jeden študent: „ je to sice trochu upatlaný, ale dělal sem to úplně sám,,,

Aby som to zhrnul, z môjho pohľadu má teoretická diplomová práca Matěja Skalického veľmi dobre vymedzenú tému, logicky postavenú štruktúru, pričom nezabúda na nič podstatné ale ani príliš neodbočuje kam by nemala, čo ju robí čitateľsky nenáročnou a prívetivou, takže má výborný motivačný potenciál. Fandím Matějovi pri jeho ďalších vydavateľských počinoch a dúfam že sa mu podarí nájsť spôsob, ako obsluhovať kopírku v univerzitnej knižnici aj po tom, čo bude musieť odovzdať ISIC kartu.

Prácu hodnotím A - výborne

Návrh klasifikaceA - výborně.....

V(e)Prahe..... dne6. 6. 2018.....

.....
podpis oponenta práce
MgA. Filip Beránek

Pro klasifikaci použijte tuto stupnici:

A - výborně	B - velmi dobře	C - dobře	D - uspokojivě	E - dostatečně	F - nedostatečně
-------------	-----------------	-----------	----------------	----------------	------------------

* nehodící se škrtněte